



Rapportage Quicksan Wet natuurbescherming

Wikselaarseweg te Voorthuizen

Versie: 2.0

Colofon		
Titel	Rapportage Quicksan Wet natuurbescherming Wikselarsesweg te Voorthuizen	
Projectcode	P06349	
Versie	2.0	
Datum	07-10-2024	
Opdrachtgever	Handels- en Constructiebedrijf H. Hardeman B.V. Generatorstraat 21 3903 LH Veenendaal	
Uitvoerder		
	GRAS Advies bv	
	Bedrijvenpark Twente 412	Huismanstraat 6
	7602 KM Almelo	6851 GT Huissen
Email	ecologie@grasadvies.nl	
Website	https://grasadvies.nl/	
Contactpersoon	M.W.J. Witjes	
Telefoon	074 2020258	
Email	michael.witjes@grasadvies.nl	

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
1 Inleiding	6
2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling	7
2.1 Gebiedsbeschrijving	7
2.2 Beoogde ontwikkeling	9
3 Onderzoeksmethodiek	11
4 Wettelijk kader	13
5 Beschermde gebieden	14
5.1 Natura 2000.....	14
5.2 Natuurnetwerk Nederland	15
5.3 Houtopstanden	15
6 Beschermde soorten	16
6.1 Grondgebonden zoogdieren	16
6.1.1 Boommarter.....	16
6.1.2 Damhert.....	16
6.1.3 Das	17
6.1.4 Edelhert.....	17
6.1.5 Eekhoorn	17
6.1.6 Steenmarter.....	18
6.1.7 Kleine marterachtigen	18
6.2 Vleermuizen	19
6.3 Reptielen	19
6.4 Amfibieën	19
6.5 Vissen.....	20
6.6 Ongewervelden	20
6.7 Vogels	21
6.8 Flora	22
6.9 Overige soorten.....	22
7 Invasieve exoten	23
8 Conclusie en aanbevelingen	24
Bronnen	25

Bijlagen

Bijlage 1: Impressie projectgebied

Bijlage 2: Veldwerk inventarisatie en indicatoren

Bijlage 3: Wet- en regelgeving

Bijlage 4: Stappenplan ontheffingsplicht

Samenvatting

Handels- en Constructiebedrijf H. Hardeman B.V. is voornemens om aan de Wikselaaarseweg te Voorthuizen een appartementencomplex te realiseren. In de huidige situatie bestaat het gebied uit grasland. De exacte datum van uitvoer is nog niet bekend.

Om in het kader van ruimtelijke ontwikkeling te voldoen aan de Wet natuurbescherming en daarbij mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen, heeft GRAS Advies op verzoek van Handels- en Constructiebedrijf H. Hardeman B.V. een verkennend onderzoek (quickscan) Wet natuurbescherming uitgevoerd op bovengenoemde locatie. Dit verkennend onderzoek inventariseert welke (wettelijk) beschermde (natuur)gebieden en plant- en diersoorten mogelijk aanwezig zijn en beoordeelt de effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling op deze beschermde gebieden, soorten en hun plaatselijk leefgebied.

Met deze kennis is onderbouwd of de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk een aanvullend onderzoek, ontheffingsaanvraag of andere maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen zijn als volgt:

- 1 Negatieve effecten op beschermde (natuur)gebieden als gevolg van directe verstoring veroorzaakt door de beoogde ontwikkeling kunnen worden uitgesloten. Aanvullende maatregelen zijn niet noodzakelijk. Wettelijke bescherming van houtopstanden is niet aan de orde.
- 2 Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden veroorzaakt door stikstofdepositie kan niet worden uitgesloten en kan desgewenst nader worden onderzocht d.m.v. een stikstofberekening.
- 3 Negatieve effecten op de onderstaande beschermde soort als gevolg van de beoogde ontwikkeling kan niet worden uitgesloten. Voor deze soort is aanvullend onderzoek noodzakelijk.
 - Rugstreeppad
 - Kleine marterachtigen
 - Steenmarter

Aanvullend soortenonderzoek

Omreden dat de aanwezigheid van door de Wet natuurbescherming beschermde soorten en hun essentieel leefgebied niet kunnen worden uitgesloten, adviseert GRAS Advies deze soorten definitief vast te stellen, dan wel uit te sluiten d.m.v. een **aanvullend soortenonderzoek**.

Indien hiermee de aanwezigheid is vastgesteld, zal blijken of en welke vervolgstappen mogelijk en/of noodzakelijk zijn.

- 4 De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken en c) ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur.

1 Inleiding

In opdracht van Handels- en Constructiebedrijf H. Hardeman B.V. heeft GRAS Advies een Verkennend onderzoek (quickscan) Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Wikselarseweg te Voorthuizen. Handels- en Constructiebedrijf H. Hardeman B.V. is voornemens om hier een appartementencomplex te realiseren. Het projectgebied bestaat uit een braakliggend akkergrasland. Aan de locatie grenst een sloot met dichtbegroeid struweel met bomen. De exacte datum van uitvoer is nog niet bekend.

De Wet natuurbescherming verplicht bij dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen te toetsen of aanwezige beschermde (natuur)gebieden en plant- en diersoorten geen negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep. Een quickscan, ofwel verkennend onderzoek, onderbouwt of deze ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden en een aanvullend onderzoek, ontheffingsaanvraag of andere maatregelen of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Een verkennend onderzoek bestaat uit een bureaustudie en een eenmalig verkennend veldbezoek, ofwel locatiebezoek. Het inventariseert de mogelijke aanwezigheid van:

- beschermde (natuur)gebieden (nationaal en provinciaal beschermde gebieden en houtopstanden);
- beschermde flora (vegetatie en monumentale bomen);
- beschermde fauna (nationaal en internationaal beschermde diersoorten en vrijgestelde soorten);
- ongewenste invasieve exoten.

Met inachtneming van wettelijke kaders, de kenmerken van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling en de gerelateerde werkzaamheden wordt beoordeeld of deze beschermde gebieden, soorten en hun functie-eenheid en/of essentieel leefgebied mogelijk negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep. Indien relevant, wordt beoordeeld of dit invloed heeft op instandhoudingsdoelstellingen, wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Een verkennend onderzoek is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitend geven over de afwezigheid van (beschermde) soorten en hun leefgebied. Wanneer een aanvullend onderzoek of ontheffingsaanvraag noodzakelijk wordt geacht of andere maatregelen worden geadviseerd, kan GRAS Advies adviseren over de planning en doorlooptijd van deze onderzoeken en/of procedures en begeleiding bieden in het vervolgtraject.

Verspreidingsgegevens

In dit rapport is informatie verwerkt afkomstig uit de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze informatie mag (zolang de datavoorziening niet open en toegankelijk is) zonder toestemming van BIJ12 niet worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Indien relevant, zal GRAS Advies verspreidingsgegevens die zijn verkregen door locatiebezoeken en overige veldinventarisaties binnen en/of rondom het projectgebied na een periode van 2 jaar openbaar maken binnen de omgeving van de NDFF.

Dit rapport presenteert de uitkomsten van het verkennend onderzoek en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen.

Gebiedskenmerken van het huidige projectgebied en een globale beschrijving van de beoogde ontwikkeling zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft de toegepaste onderzoeksmethodiek, gevolgd door een beknopte samenvatting van het relevante wettelijk kader in hoofdstuk 4. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 5, 6 en 7. Hier worden alle relevante gebieden en soorten beschreven die mogelijk voorkomen, inclusief het effect van de beoogde ontwikkeling op zowel deze soorten en gebieden, als op het beoogde project. De conclusies en aanbevelingen zijn opgenomen in hoofdstuk 8 waar de belangrijkste resultaten worden samengevat en verder wordt ingegaan op mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.

2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling

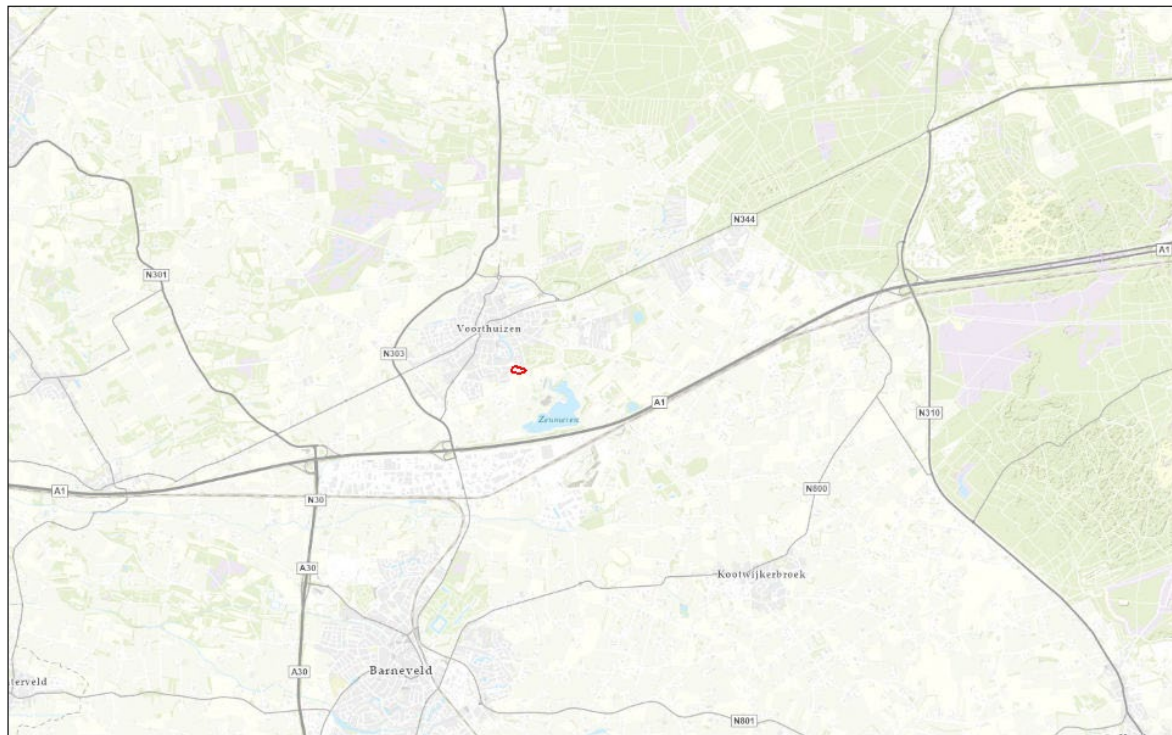
2.1 Gebiedsbeschrijving

Gegevens

Adres: Wikselaarseweg
Plaats: Voorthuizen
Gemeente: Barneveld
Provincie: Gelderland

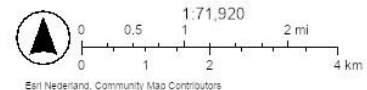
Locatie en omgeving

Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van Voorthuizen. Het is gelegen aan de rand van het dorp en is bevat op dit moment kale grond met beginnend grasland. Ten noorden van het projectgebied ligt het centrum van Voorthuizen. Ten oosten ligt het 'Johanna bos', een recreatie- en vakantiepark met daarachter akkerland en natuureservaat het 'Kootwijkerzand'. Ten zuiden liggen eerst wat akkers met daarna het meer 'Zeumeren', de A1, industrieterrein en Barneveld. Ten westen liggen nog verschillende woonwijken, de N303 en akkerland met wat bossen. Afbeelding 2.1 toont de ligging van het projectgebied.



21-11-2023

Projectgebied
Topo



Afbeelding 2.1: Ligging van het (rood kader).

Terrein en kenmerken

De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 16.600 m². Afbeelding 2.2 toont een luchtfoto van het projectgebied, inclusief begrenzing. Het terrein wordt bepaald door grasland. Aan de zuidkant van het projectgebied grenst de sloot met dichtbegroeide beplanting en verschillende soorten bomen. Achter de sloot, aan de zuidkant van het projectgebied, ligt een akker. Aan de westkant van het projectgebied ligt een weg en woningen. Op de oostkant van het projectgebied staat opslag van werktuigbouw en bouwonderdelen. Afbeelding 2.3 en Bijlage 1 geven een impressie van het projectgebied. Er is geen bebouwing aanwezig in het gebied. Het terrein is vlak en de bodem bestaat uit leemarm en zwak lemig fijn zand.



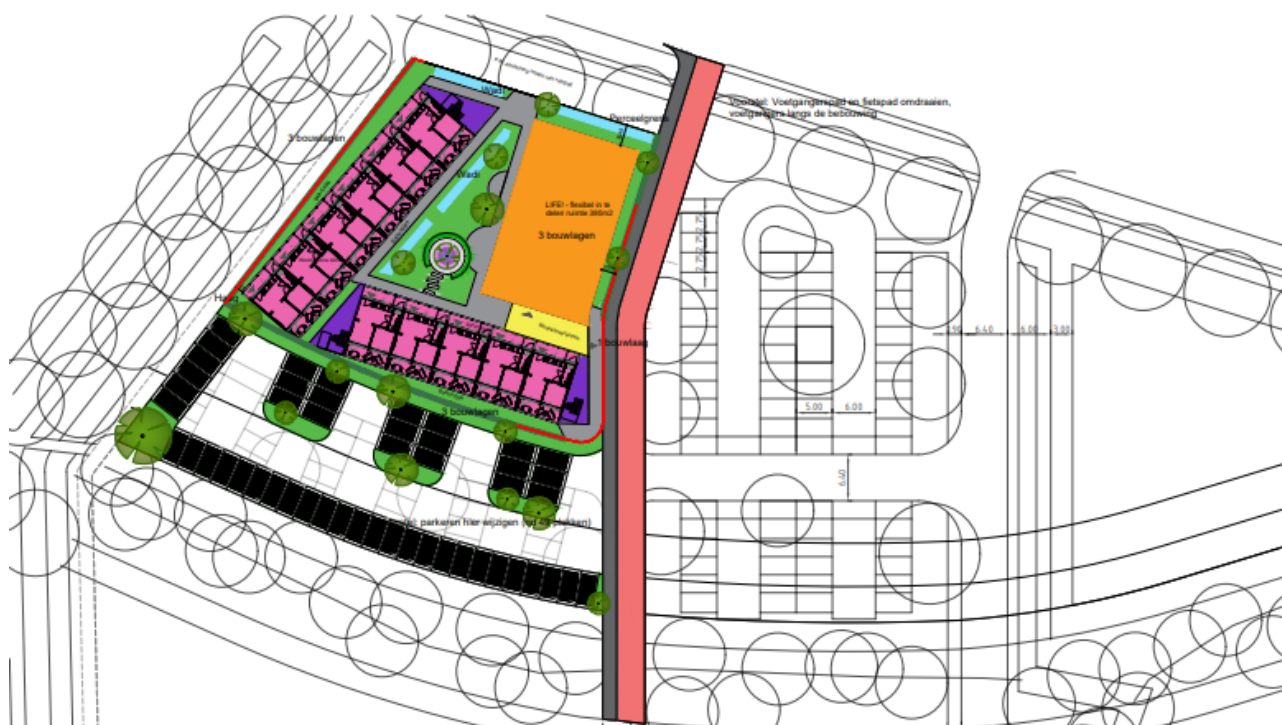
Afbeelding 2.2: Luchtfoto met begrenzing van het projectgebied (rood kader).



Afbeelding 2.3: Impressie van het projectgebied.

2.2 Beoogde ontwikkeling

Handels- en Constructiebedrijf H. Hardeman B.V. is voornemens om op het braak grasveld een appartementencomplex te bouwen. Hierbij zullen twee gebouwen worden geplaatst met parkeergelegenheid (Afbeelding 2.4). De sloot met struweel en bomen blijft onaangetast. De afstand tussen de bomenrij en de voorgenomen nieuwbouw is 36 meter. De afstand tussen de bomenrij en de te realiseren parkeerplaatsen is 10 meter. De exacte planning van de uitvoering is momenteel nog niet bekend.



Afbeelding 2.4: Impressie van de toekomstige situatie.

3 Onderzoeksmethodiek

Onderzoek is uitgevoerd om te beoordelen of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een mogelijk significant negatief effect heeft op (wettelijk) beschermde (natuur) gebieden, houtopstanden, plant- en diersoorten en bijzondere monumentale bomen. De door GRAS Advies gehanteerde onderzoeksmethodiek is onder te verdelen in 3 stappen.

Bureauonderzoek

Voor relevante datavisualisatie en gebieds- en soorteninformatie is o.a. de website van Natura2000, RAVON en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Daarnaast is er gebruik gemaakt van ArcGIS Pro. Er is informatie verzameld over:

- de locatie van het projectgebied, gebiedskenmerken, kenmerken van- en afstand tot beschermde en bijzondere gebieden en de mogelijke aanwezigheid en kenmerken van beschermde houtopstanden;
- de kenmerken en bijbehorende werkzaamheden van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling;
- verspreidingsgegevens en waarnemingen van beschermde plant- en diersoorten, monumentale bomen en invasieve exoten van de laatste 5 jaar, tot 5 km rondom het projectgebied.

Locatiebezoek

Tijdens een locatiebezoek zijn gegevens verkregen tijdens het bureauonderzoek geverifieerd. Verkenkend onderzoek is in- en rondom het projectgebied uitgevoerd. Het uiteindelijke onderzoeksgebied is ter plaatse bepaald door een deskundige ecooloog. Dit is gedaan a.d.h.v. de informatie verworven tijdens het bureauonderzoek, de lokale situatie en de verwachte invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling (hierbij te denken aan hinder van licht, trillingen en geluid). Zowel binnen als rondom het projectgebied is geïnventariseerd naar:

- de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bijzondere vegetatie en ongewenste invasieve exoten;
- de mogelijke aanwezigheid van beschermde diersoorten d.m.v. zichtwaarnemingen en indicatoren (Bijlage 2);
- habitattypen, habitatgeschiktheid- en functies voor beschermde soorten in het projectgebied én de omgeving.

Registratiegegevens van het locatiebezoek zijn opgenomen in Tabel 3.1. Tijdens het locatiebezoek is (indien van toepassing) gebruikt gemaakt van een verrekijker, endoscoop, meetlint, rolmaat, digitale registratie- en determinatiehulpmiddelen waaronder de Fieldmap Applicatie en persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's).

Analyse

Verzamelde gebiedsinformatie, soorteninformatie en veldgegevens zijn vergeleken met kenmerken van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling. Binnen een effectenbeoordeling zijn (indien mogelijk/relevant) de volgende aspecten met inachtneming van wettelijke kaders overwogen:

- De projectlocatie, het type project, de duur en periode, inclusief de invloedsfeer van de werkzaamheden (licht, geluid, trillingen en stikstofemissie).
- De mate en het effect van verstoring of aantasting van (beschermde) (natuur) gebieden en hun instandhoudingsdoelstellingen, habitatype, wezenlijke kenmerken en waarden.
- De mate en het effect van verstoring of aantasting van (beschermde) vegetatie en diersoorten, hun (essentieel) leefgebied en (indien relevant) de gunstige staat van instandhouding van de soort.
- De mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.
- Indien invasieve soorten zijn vastgesteld, zijn maatregelen beschreven die aan de Europese verordening voldoen.

Tabel 3.1: Registratiegegevens locatiebezoek.

Datum	Weersomstandigheden
31-10-2023	12°C, 2 bft, bewolkt, droog

GRAS Advies is een ecologisch adviesbureau en voert veldonderzoek uit volgens erkende en geldende soortprotocollen en kennisdocumenten. De deskundige ecologen van GRAS Advies zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Beperkingen

Een verkennend onderzoek is geen gedetailleerd onderzoek. Uitgebreid vleermuisonderzoek of onderzoek naar de emissie en depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden vallen dan ook buiten het kader van dit onderzoek.

Inspecties door de ecooloog kunnen onuitvoerbaar zijn door de ontoegankelijkheid van plekken of objecten. Voorbeelden zijn spouwmuuren, in verbinding staande watergangen en hoge ruimtes. Onderzoek van dergelijke objecten of plekken vereist soortgericht aanvullend onderzoek met inzet van juist materieel. Aanvullend soortenonderzoek kan als meerwerk verrekend worden boven op dit verkennend onderzoek. Daarnaast kunnen extreme weersomstandigheden een gedegen verkennend onderzoek uitsluiten. Bij hevige sneeuwval of hagel, plaatselijke onweer en stormachtig weer worden geen locatiebezoeken uitgevoerd.

GRAS Advies maakt gebruik van de Nederlandse Databank Flora en Fauna voor verspreidingsgegevens. Deze database bevat alleen gevalideerde waarnemingen en kan enkel worden ingezet als hulpmiddel. Wanneer een soort niet geregistreerd staat binnen de NDFF omgeving, houdt dit niet in dat deze daar ook daadwerkelijk afwezig is.

De ecologen van GRAS Advies spannen zich maximaal in om het onderzoek zo zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Desondanks zal nooit een volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. GRAS Advies kan daarom geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en/of fauna.

Geldigheidsduur onderzoek:

Aan het verrichtte onderzoek en de gegevens in deze rapportage zit een beperkte geldigheidsduur. In de regel is een quickscan geldig voor een periode van 3 jaar tenzij in deze periode wezenlijke ecologische veranderingen plaatsvinden.

4 Wettelijk kader

Wet- en regelgeving omtrent natuurbeleid is voornamelijk geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). Binnen deze kaderwet is Internationale en Europese wet- en regelgeving opgenomen en het biedt provincies de mogelijkheid op provinciaal niveau natuurbeleid toe te passen. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en soortgelijke activiteiten dient deze wet in acht te worden genomen. De wet is gericht op het beschermen van gebieden, houtopstanden en soorten. Bijlage 3 bevat een gedetailleerde beschrijving.

Beschermde gebieden

Nederland kent ruim 160 strikt beschermde natuurgebieden die vallen onder Natura 2000-gebied. Deze worden beschermd vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en maken onderdeel uit van een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden die vanuit Europees perspectief bescherming behoeven. Daarnaast zijn er gebieden die onder de verantwoordelijkheid van de provincies vallen zoals het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en gebieden van provinciaal belang. NNN-gebieden zijn een samenhangend netwerk van Nederlands natuurgebieden met als doel de achteruitgang van biodiversiteit en het areaal aan natuur te stoppen en migratie mogelijk te maken. Gebieden van provinciaal belang zijn bijzondere gebieden voor bijvoorbeeld weidevogels die net als NNN-gebieden planologisch beschermd worden.

Beschermde soorten

Alle in het wild levende plant- en diersoorten zijn tot op zekere hoogte beschermd. Hiervoor geldt de zorgplicht. De Wet natuurbescherming heeft de bescherming van soorten onderverdeeld in drie beschermingsregimes, namelijk soorten die vallen onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (Internationaal beschermd) en soorten die vallen onder Andere soorten (Nationaal beschermd). Deze verschillende beschermingsregimes hebben ieder specifieke verbodsbepalingen.

Uitzonderingen op de verbodsbepalingen binnen de Wnb zoals beschreven onder Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en Andere soorten kunnen gelden indien:

- een vrijstelling voor de specifieke soort geldt (nationaal beschermde soorten);
- gewerkt wordt met een Gedragscode (nationaal en internationaal beschermde soorten);
- een ontheffing is verkregen (nationaal en internationaal beschermde soorten).

Houtopstanden

Het begrip houtopstand wordt omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een totaal areaal van 10 are (1000m²) of groter beslaat of uit een rijbeplanting bestaat van meer dan 20 bomen gerekend over het totaal aantal rijen. Een houtopstand wordt beschermd indien het buiten de wettelijk vastgestelde grenzen van de bebouwde kom ligt. Houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, eenrijige beplanting langs landbouwgronden, beplanting langs waterwegen en andere uitzonderingen benoemd in de Wnb vallen niet onder beschermde houtopstanden.

Broedvogels

Bij ruimtelijke ingrepen of activiteiten van soortgelijke aard, dient er zorg gedragen te worden voor broedvogels die effecten ondervinden van de geplande werkzaamheden. Nesten mogen niet worden beschadigd of vernield. Voor vogelsoorten die ieder jaar een nieuw nest bouwen geldt dat nesten beschermd zijn zolang de broedperiode van de soort duurt. Indien er soorten aanwezig zijn die vallen onder soorten met jaarrond beschermde nesten, is, indien deze groep effecten ondervindt van de werkzaamheden, te allen tijde een ontheffing nodig.

Invasieve exoten

Invasieve exoten kunnen schade toebrengen aan biodiversiteit of ecosysteemdiensten. Ter bescherming van in het wild levende flora en fauna en de instandhouding van natuurlijke habitats, dienen een aantal invasieve soorten te worden bestreden. Deze soorten zijn terug te vinden op Unilijst Invasieve soorten op de website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA, 2022).

5 Beschermde gebieden

5.1 Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe op ca. 3,5 km afstand van het projectgebied (Afbeelding 5.1). Dit gebied is beschermd vanuit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Het bestaat uit verschillende habitattypen waaronder stuifzandheiden met struikheide op stuifzandbodems en om droge heiden. Enkele Habitatrichtlijnsoorten en voorkomende vogelsoorten zijn de zwarte specht (*Dryocopus martius*) en de wespindief (*Pernis apivorus*). Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied. Het wordt hiervan gescheiden door woonwijken, agrarisch gebied, bos en wegen.



Afbeelding 5.1: Ligging van het projectgebied (rood kader in zwarte cirkel) t.o.v. Natura 2000-gebied de Veluwe (groen) en Natuurnetwerk Nederland gebied (gearceerd). Bron: Interprovinciaal overleg (IPO) (2022) & Ministerie van Economische Zaken (2018).

Effectenbeoordeling

Het projectgebied bevindt zich buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Geen van de bovengenoemde habitattypen komen in het projectgebied voor. Gezien de beperkte omvang van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling en afstand tot het projectgebied, vallen Natura 2000-gebieden buiten de invloedssfeer van het projectgebied. Directe verstoring van Natura 2000-gebieden en negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen door (bouw) gerelateerde werkzaamheden zoals licht, geluid en trillingen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Een substantieel, negatief effect van de beoogde ontwikkeling op de stikstofemissie en depositie en daarmee op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden is gezien de beperkte omvang en/of aard van de ontwikkeling en afstand van Natura 2000-gebieden niet aannemelijk maar kan desgewenst nader worden onderzocht d.m.v. een stikstofberekening.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

De dichtstbijzijnde gebied behorend tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de NNN-GE op ca. 1,3 km afstand van het projectgebied (Afbeelding 5.1). Doordat het gebied in Gelderland ligt, is het onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Dit gebied valt deels onder Natura 2000-gebied. Enkele voorkomende beschermde soorten zijn de damhert (*Dama dama*), marters, das (*Meles meles*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het NNN gebied en wordt hiervan gescheiden door bos, weilanden en een vakantiepark.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied bevindt zich buiten de begrenzing van GNN-gebied. Gezien de beperkte omvang van de beoogde ontwikkeling en afstand tot het projectgebied, valt het GNN gebied buiten de invloedssfeer van het projectgebied. Verstoring van NNN gebied en negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en kwaliteiten van dit gebied kan op voorhand worden uitgesloten.

5.3 Houtopstanden

Gezien het ontbreken van houtopstanden binnen het projectgebied en de locatie (binnen de bebouwde kom), is wettelijke bescherming (Wnb, Artikel 1.1) niet aan de orde.

6 Beschermde soorten

Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de soorten en/of soortgroepen die binnen dit verkennend onderzoek zijn meegenomen. Het toont welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in en/of rondom het projectgebied en van welke soorten mogelijke aanwezigheid niet aannemelijk is. Soorten zijn opgenomen of uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en geregistreerde waarnemingen in combinatie met bevindingen tijdens het locatiebezoek.

6.1 Grondgebonden zoogdieren

6.1.1 Boommarter

Voorkomen en functie

De boommarter (*Martes martes*) is een nationaal beschermde soort en in de provincie Gelderland niet vrijgesteld. Deze soort komt vooral voor in bossen. Ondanks zijn voorkeur voor oude loofbossen, is deze soort in Nederland te vinden in allerlei bostypen waaronder jonge bossen en moerasbossen waar hij zowel in boomholten als in oude holtes in de grond te vinden is (Zoogdierverseniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens van NDFF komt de boommarter voor in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn woonwijken, akkerlanden, bos en een meer aanwezig. Het projectgebied kenmerkt zich door nat grasland en is dus niet geschikt als verblijf- en/of dagrustplaats voor de boommarter. De bomen naast de sloot zijn geschikt als lijnvormig migreerelement maar niet als bewoning door het gebrek aan goede dekking. Daarnaast vallen deze bomen buiten de beoogde ontwikkeling. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van de boommarter.

Effectenbeoordeling

Gezien het gebrek aan vegetatie in het gebied en de matige geschiktheid van de omgeving, kan de aanwezigheid van de boommarter in dit gebied worden uitgesloten. Een enkel sporadisch passerend exemplaar is niet uit te sluiten. De boommarter ondervindt geen negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke ontheffing zijn niet nodig.

6.1.2 Damhert

Het damhert (*Dama dama*) worden nationaal beschermd en worden in de provincie Gelderland niet vrijgesteld. Damherten leven in groepsverband en komen vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen. Het heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onder begroeiing. Het damhert komt echter ook voor bij graslanden en akkerranden, open plekken en parkachtige bosgebieden (zoogdierverseniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt het damhert voor in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn woonwijken, akkerlanden, bos en een meer aanwezig. Het projectgebied kenmerkt zich door nat grasland met een sloot dat aan de zuidkant grenst met verschillende soorten bomen en struiken. Het terrein is erg kaal en was tijdens het locatiebezoek overlopen door water. Naar verwachting zal het bosgebied een geschiktere locatie zijn voor de damhert. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van het damhert.

Effectenbeoordeling

Gezien dat het projectgebied een (tijdelijk) nat grasland is met weinig vegetatie is het niet geschikt voor een damhert en dus niet onderdeel van essentieel leefgebied. Op de locatie is de aanwezigheid uit te sluiten, een enkel sporadisch passerend exemplaar is niet uit te sluiten. Het damhert ondervindt geen negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke ontheffing zijn niet nodig.

6.1.3 Das

Dassen (*Meles meles*) worden nationaal beschermd en worden in de provincie Gelderland niet vrijgesteld. De das leeft in groepsverband en komt vooral voor op plekken met overgangen naar andere habitattypen (zoals bos naar akkerland) en prefereert kleinschalig landschap met houtwallen, singels, bosjes en heggen. Essentieel is voldoende dekking en een geschikte vergraafbare bodem voor zijn uitgebreide burcht. Ook moet er voldoende voedsel beschikbaar zijn binnen omliggende foerageergebieden en weinig verstoring plaatsvinden (BIJ12, 2017).

Volgens verspreidingsgegevens en de NDFF komt de das voor in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn woonwijken, akkerlanden, bos en een meer aanwezig. Het projectgebied kenmerkt zich door nat grasland met een sloot dat aan de zuidkant grenst met verschillende soorten bomen en struiken. Het terrein is erg kaal en was tijdens het locatiebezoek overlopen door water. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen en er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van de das. Mogelijk is het bosgebied geschikter leefgebied voor de das.

Effectenbeoordeling

Gezien dat het projectgebied een (tijdelijk) nat grasland is met weinig vegetatie is het niet geschikt voor een das en dus niet onderdeel van essentieel leefgebied. De das is een schuw dier dat niet snel in de buurt zal komen bij mensen. Op een enkel passerend exemplaar na, is aanwezigheid uitgesloten. De das ondervindt geen negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek en/of ontheffing zijn niet nodig.

6.1.4 Edelhert

Het edelhert (*Cervus elaphus*) is nationaal beschermd en wordt in de provincie Gelderland niet vrijgesteld. Edelherten leefden van oorsprong in open bossen maar zijn aangepast aan allerlei biotopen. Ze komen nu voor in drogere loofbossen, heidevelden, venen en moerassen. Ze lijken een voorkeur te hebben aan rivierdalen met ooibossen en bosgebieden die grenzen aan grasgebieden. In de winter is het belangrijk dat er gras binnen bereik is en er ook voldoende drinkwater aanwezig is (zoogdiervereniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt het edelhert voor in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn woonwijken, akkerlanden, bos en een meer aanwezig. Het projectgebied kenmerkt zich door nat grasland met een sloot dat aan de zuidkant grenst met verschillende soorten bomen en struiken. Het terrein is erg kaal en was tijdens het locatiebezoek overlopen door water. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van het edelhert.

Effectenbeoordeling

Gezien dat het projectgebied een (tijdelijk) nat grasland is met weinig vegetatie is het niet geschikt voor een edelhert en dus niet onderdeel van essentieel leefgebied. Op de locatie is de aanwezigheid uit te sluiten, een enkel sporadisch passerend exemplaar is niet uit te sluiten. Het edelhert ondervindt geen negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke ontheffing zijn niet nodig.

6.1.5 Eekhoorn

De eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) is nationaal beschermd en wordt in de provincie Gelderland niet vrijgesteld. De eekhoorn prefereert oude loof- of naaldbossen maar komt ook voor in jonge bossen, parken, houtwallen, parken en tuinen. Indien voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdiervereniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de eekhoorn voor in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn woonwijken, akkerlanden, bos en een meer aanwezig. Het projectgebied kenmerkt zich door nat grasland met een sloot dat aan de zuidkant grenst met verschillende soorten bomen en struiken. Het terrein bevat geen bomen of voedsel (noten) wat interessant kan zijn voor de eekhoorn. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen en er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een eekhoorn.

Effectenbeoordeling

Gezien dat het projectgebied een (tijdelijk) nat grasland is met weinig vegetatie is het niet geschikt voor een eekhoorn en dus niet onderdeel van essentieel leefgebied. De eekhoorn ondervindt geen negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke ontheffing zijn niet nodig.

6.1.6 Steenmarter

De steenmarter (*Martes foina*) is een nationaal beschermde soort die niet is vrijgesteld in de provincie Gelderland. De soort wordt gezien als een 'cultuurvolger' en dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtig habitat zoals steengroeven en gebouwen. De soort is te vinden in parklandschap maar vooral in de buurt van dorpen, boerderijen en zelfs grote steden. Oude schuren, heggen en geriefbosjes zijn erg geschikt. Essentieel is de aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes en bermen waar de soort foerageert (Zoogdiervereeniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de steenmarter voor in de omgeving van het projectgebied. In het gebied zijn geen oudere gebouwen of ruïnes aanwezig die interessant zijn voor de steenmarter als verblijf en/of dagrustplaats. Ook zijn er geen steenhopen en zal het aantal muizen door de hogere grondwaterstand in het gebied gering zijn. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen en er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een steenmarter.

Effectenbeoordeling

Gezien dat het projectgebied geen steenhopen, ruïnes en gebouwen bevat kan een verblijfplaats van de steenmarter worden uitgesloten. Ook zal de aanwezigheid van voedsel voor deze soort laag zijn. De bomenrij binnen het projectgebied is mogelijk wel geschikt als leefgebied voor deze soort. De steenmarter ondervindt mogelijk negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek is noodzakelijk.

6.1.7 Kleine marterachtigen

De hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*) en bunzing (*Mustela putorius*) zijn nationaal beschermde martersoorten. Ze zijn niet vrijgesteld in de provincie Gelderland. Deze soorten komen in de meeste habitats voor, al heeft de hermelijn een voorkeur voor vochtiger terrein. Ze zijn te vinden in open landschap, bossen, weilanden, rietlanden, houtwallen en akkers en prefereren kleinschalig (cultuur)landschap met tak-kenrillen, struweel, hagen, bosschages, rommelhopen en rommelschuren. Deze essentiële lijnvormige elementen dienen als rust- of verblijfplaats, voortplantingsplaats of als verbindingroute tussen gebieden (BIJ12, 2024).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de bunzing voor in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn woonwijken, akkerlanden, bos en een meer aanwezig. Het projectgebied kenmerkt zich door nat grasland met een sloot dat aan de zuidkant grenst met verschillende soorten bomen en struiken. Het terrein is erg kaal en was tijdens het locatiebezoek overlopen door water. Eventuele holtes van knaagdieren zijn hierdoor niet langer in gebruik en kunnen niet dienen als eventuele dagrust- en/of verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren waargenomen of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van de bunzing.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de wezel voor in de omgeving van het projectgebied. Het projectgebied zal door zijn hoge grondwaterstand minder aantrekkelijk zijn als verblijfplaats van de wezel, welke zijn rust vindt in oude hopen in de bodem. Ook zal het voedselaanbod bij omliggende percelen als de naastliggende akker groter zijn. Tijdens het locatiebezoek zijn geen exemplaren waargenomen en er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een wezel.

Effectenbeoordeling

Gezien dat het projectgebied een (tijdelijk) nat grasland is met weinig vegetatie is het matig geschikt voor kleine marterachtigen. De rand van het projectgebied is beter geschikt. Op de locatie is de aanwezigheid van kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Het is niet te uit te sluiten dat de beoogde werkzaamheden effect hebben op de aanliggende bomenrij. Kleine marterachtigen ondervinden mogelijk negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek is nodig.

6.2 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn. Verblijfplaatsen zijn doorgaans te vinden in holten, kieren en andere openingen in bomen of gebouwen. Vleermuizen komen bijna overal voor en zijn vooral te vinden in gesloten tot halfopen landschap waar ze doorgaans in de beschutting van opgaande elementen foerageren langs een vast netwerk van lijnvormige structuren zoals kanalen, lanen, tuinen, boomkruinen, bebouwing en waterpartijen.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF kunnen in de omgeving van het projectgebied de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) worden aangetroffen. Het grasveld zal mogelijk in mindere mate de soorten kunnen voorzien van insecten. De bomenrij naast het projectgebied is echter interessanter als foerageerlocatie. Buiten het projectgebied zal deze bomenrij de soorten kunnen voorzien van een mogelijke vliegroute. Deze bomenrij zal behouden blijven. Door het gebrek aan bomen of gebouwen binnen het projectgebied zijn er ook geen verblijfplaatsen aanwezig.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van een essentiële verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen. Gezien dat het projectgebied alleen het braakliggende grond is, kan de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen binnen het projectgebied worden uitgesloten. Er is geen negatief effect op essentiële functies van de vleermuis in het projectgebied. Een aanvullend soortenonderzoek zodat de aanwezigheid of afwezigheid kan worden aangetoond en mogelijk een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de vleermuis is niet nodig.

6.3 Reptielen

Voorkomen en functie

Reptielen vormen een klasse van koudbloedige dieren waarvan een deel Nationaal beschermd wordt, of valt onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Reptielen komen voor in verschillende habitats, variërend van droge heide en zandgronden onder vegetatie en dood hout tot vochtige plaatsen, duinen, hoogveen en andere waterrijke gebieden.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in of in de omgeving van het projectgebied zowel de hazelworm (*Anguis fragilis*) als de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en muurhagedis (*Podarcis muralis*) hier mogelijk voor. Echter is de afstand tot dit gebied zodanig dat er geen relatie bestaat tussen deze locatie en het projectgebied. Tijdens het locatiebezoek zijn geen geschikte habitats voor soorten die in deze groep vallen aangetroffen. Er zijn geen zandige open plekken, open bossen en heide aanwezig, geschikt als bijvoorbeeld rustplaats voor de hazelworm en levendbarende hagedis en binnen en rondom het projectgebied zijn geen waterlichamen of beschutting biedende plekken zoals dichte strooisellagen en houtstapels aanwezig.

Effectenbeoordeling

Gezien de locatie en terreinkenmerken van het projectgebied en het ontbreken van geschikte habitats, kan de aanwezigheid van reptielen binnen en rondom het projectgebied worden uitgesloten. De beoogde ruimtelijke ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op soorten in deze klasse en aanvullend onderzoek en mogelijke ontheffing zijn niet nodig.

6.4 Amfibieën

Voorkomen en functie

Amfibieën zijn een soortgroep die aan waterrijke habitats zijn gebonden al zijn er amfibieën die groten-deels op het land leven. Net als reptielen worden sommige soorten uit deze soortgroepen Nationaal beschermd en/of vallen onder bescherming van de Habitatrichtlijn.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in of in de omgeving van het projectgebied zowel de heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*) en poelkikker (*Pelophylax lessonae*)

voor. Voor deze amfibieën zijn geen geschikte habitatten aangetroffen. De heikikker komt voor in heide en halfnatuurlijk grasland. De poelkikker is een kritische soort die voorkomt in vennen en poelen in hoogveengebieden en uiterwaarden. De kamsalamander wordt aangetroffen in bosrijk gebied en houdt niet van akkerbouwgebieden. Het projectgebied is onderhouden en gemaaid wat het niet geschikt maakt voor de heikikker. Verder is het projectgebied geen veengebied en een akkerbouwgebied wat het ook niet geschikt maakt voor de poelkikker en kamsalamander.

Rugstreepad

Er zijn geen waarnemingen bekend van de rugstreepad in de directe omgeving van het projectgebied. Wel ligt het projectgebied binnen het verspreidingsgebied van deze soort. De werkzaamheden in het projectgebied kunnen ervoor zorgen dat het gebied geschikter kan worden voor deze soort. Graafwerkzaamheden kunnen bijvoorbeeld zorgen dat het zand wat nu in het gebied ligt, meer aan de oppervlakte komt wat de rugstreepad weer aantrekt (foerageergebied). Door vooraf een onderzoek uit te voeren kan uitgesloten worden dat de rugstreepad aanwezig is in het gebied.

Effectenbeoordeling

Binnen en rondom het projectgebied zijn geen geschikte habitats aanwezig voor de heikikker, poelkikker en kamsalamander. Wel kunnen de werkzaamheden het gebied geschikt maken voor de rugstreepad. Vooral de aanwezigheid van een semipermanent natte locatie is hiervoor geschikt. Doordat het gebied voormalig nog intensief werd beheerd, en het gebied zich nu langzaam omvormt naar nat grasland, wordt het gebied steeds meer geschikt voor de rugstreepad. Een nader onderzoek om de aanwezigheid van de rugstreepad te bepalen wordt geadviseerd.

6.5 Vissen

Er zijn enkele vissoorten die Nationaal worden beschermd en een paar die vallen onder de Habitatrichtlijn. Vissen zijn gebonden aan water. De meeste beschermde soorten komen voor in stromende beken en riviertjes, al zijn er ook soorten die die juist voorkomen in sloten met ondiep water en een dikke modderlaag.

Er zijn geen verspreidingsgegevens of waarnemingen bekend binnen de NDFF betreft deze soortgroep in en rondom het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn geen (permanente) waterlichamen zoals beken of sloten aanwezig. De sloot aan de zuidkant, valt buiten het projectgebied.

Effectenbeoordeling

Gezien het ontbreken van geschikte habitats voor deze watergebonden soortgroep, kan de aanwezigheid van beschermde vissen binnen het projectgebied worden uitgesloten. Aanvullend soortenonderzoek en een mogelijke ontheffing zijn niet nodig.

6.6 Ongewervelden

Voorkomen en functie

De groep ongewervelden wordt breed vertegenwoordigd. Echter wordt maar een relatief klein deel Nationaal of onder de Habitatrichtlijn beschermd. Het betreft hier onder andere libellensoorten, keversoorten en verschillende soorten dagvlinders. De habitat van beschermde soorten die hieronder vallen is wijdverspreid en sterk afhankelijk van bodem, vegetatietypen, kwaliteit en beheer.

Er zijn verspreidingsgegevens of geregistreerde waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden in of in de omgeving van het projectgebied. Dit zijn de grote vos, gevlekte witsnuitlibel en de Kempenheidelibel.

Binnen en rondom het projectgebied is natuurlijke inheemse vegetatie beperkt (zie Paragraaf 2.1), zijn geen bijzondere vegetatietypen of waardplanten waargenomen en het projectgebied wordt met regelmaat onderhouden.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied biedt geen geschikte habitats voor beschermde ongewervelden. Derhalve kan de aanwezigheid van beschermde ongewervelden binnen het projectgebied redelijkerwijs worden uitgesloten en is aanvullend soortenonderzoek en een mogelijke ontheffing niet nodig.

6.7 Vogels

Voorkomen en functie

Alle inheemse in het wild levende vogels zijn beschermd onder de Vogelrichtlijn. Tabel 6.1 geeft een overzicht van alle vogelsoorten die gezien verspreidingsgegevens, NDFF en het locatiebezoek mogelijk in of rondom het projectgebied voorkomen. Aan een deel van deze soorten is een categorie toebedeeld gerelateerd aan de nest beschermde status. Nesten van vogels uit categorie 1 t/m 4 zijn altijd jaarrond beschermd. Soorten met een andere categorie vallen onder soorten mét jaarrond beschermde nesten of hebben een andere specifieke beschermde status gerelateerd aan hun nestbouwkenmerken of staat van instandhouding. Vogelsoorten die niet onder categorie 1 t/m 5b vallen zijn soorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. De exacte definities van deze categorieën zijn opgenomen in *Lijst beschermde soorten Wet natuurbescherming* (Hunink, 2022).

Tabel 6.1: Vogelsoorten die a.d.h.v. NDFF verspreidingsgegevens en bevindingen tijdens het locatiebezoek mogelijk in of rondom het projectgebied aanwezig zijn inclusief nest beschermde status.

Soort	Categorie
Steenuil	1
Gierzwaluw	2
Huismus	2
Roek	2
Grote gele kwikstaart	3
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Slechtvalk	3
Boomvalk	4
Havik	4
Ransuil	4
Sperwer	4
Wespendief	4
Zwarte wouw	4
Blauwe reiger	5
Boerenzwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Brilduiker	5
Draaihals	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiszwaluw	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5
Oeverzwaluw	5
Pimpelmees	5
Raaf	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5
Zeearend	5
Zwarte kraai	5

Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5
Zwarte specht	5

In de omgeving van het projectgebied liggen woonwijken, akkerlanden, bos en een meer (Zie Paragraaf 2.1).

Effectenbeoordeling

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten of vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen in de bomen en bosschages in en rondom het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn ook geen bomen of bosschages aanwezig. Wel kunnen de bomen tegen het projectgebied aan in gebruik worden genomen als broedlocatie. Aanvullende stappen voor deze soortgroep is niet nodig.

6.8 Flora

Beschermde flora valt onder de Habitatrichtlijn en/of zijn nationaal beschermd. Volgens verspreidingsgegevens komen rondom het projectgebied geen beschermde planten voor. Tijdens het veldbezoek zijn soorten aangetroffen als perzikkruid, gewone- en smalle weegbree en Canadese fijnstraal. Dit zijn pionierssoorten voor graslanden en bermen. Het gebied wordt intensief onderhouden waardoor de kans op bijzondere soorten afneemt. Tijdens het onderzoek zijn geen beschermde soorten waargenomen.

6.9 Overige soorten

Gezien de aangetroffen vegetatie en omgeving kunnen soorten als egel, haas, konijn en algemene muizen-soorten worden verwacht. Het projectgebied is mogelijk onderdeel van de leefomgeving van deze soorten. Deze soorten zijn beschermd conform de Wet natuurbescherming 'andere soorten', maar staan ook in de categorie 'vrijgestelde soorten'. Dit houdt in dat bij uitvoering van de werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling, een vrijstelling voor deze soorten geldt. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht voor de uitvoerende partij.

7 Invasieve exoten

Voorkomen

Invasieve exoten kunnen op den duur schade veroorzaken aan fundering, verhardingen, infrastructuur, rioleringen en drainagebuizen (NVWA 2021). Ze vormen een bedreiging voor de biodiversiteit, kunnen ecosysteemdiensten veranderen en kunnen soms schadelijk zijn voor de gezondheid en veiligheid voor mensen (NVWA, z.d.)

Volgens verspreidingsgegevens komen de muskusrat, nijlgans, hemelboom, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en de smalle waterpest voor binnen of rondom het projectgebied. Invasieve soorten zijn tijdens het locatiebezoek ook niet waargenomen.

Effectenbeoordeling

De aanwezigheid van invasieve exoten (flora en fauna) is niet aannemelijk. Aanvullende maatregelen of andere vervolgstappen zijn niet aan de orde.

8 Conclusie en aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit verkennend onderzoek zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen als volgt:

Gebiedsbescherming

De beoogde ruimtelijke ontwikkeling veroorzaakt geen (significante) negatieve effecten op beschermde natuurgebieden als gevolg van directe verstoring (licht, geluid en trillingen). Wettelijk beschermde houtopstanden zijn niet aanwezig. Er geldt geen ontheffingsplicht of plicht tot kapmelding bij de provincie.

Een substantieel, negatief effect van de beoogde ontwikkeling op de stikstofemissie en depositie en daarmee op Natura 2000-gebieden aannemelijk en kan desgewenst nader onderzocht worden d.m.v. een stikstofberekening.

Soortenbescherming

De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de onderstaande beschermde soort kan niet worden uitgesloten. Deze soort is beschermd onder de Habitatrichtlijn. Omdat negatieve effecten op deze soort als gevolg van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling mogelijk zijn en hierdoor wellicht verbodsbepalingen worden overtreden, zijn aanvullende stappen noodzakelijk.

- Rugstreeppad
- Steenmarter
- Kleine marterachtigen

Een aanvullend onderzoek naar deze soorten wordt geadviseerd. Op basis van dit onderzoek kan worden bepaald of de soort aanwezig is en negatieve effecten kan ondervinden van de werkzaamheden.

De aanwezigheid van algemene soorten valt niet uit te sluiten. Een aanvullend soortenonderzoek en ontheffing voor deze soorten is niet nodig. Desondanks geldt voor deze soorten de zorgplicht.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken en c) ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur (Wnb Artikel 1.11).

Bronnen

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant. Zoogdiervereniging, 13 oktober 2017.

Guillon, C.P., de Groot, M.R., van Hees, S.R.W., van der Wijngaart, T., & Faber, P.A. (2022). Ruimtelijke bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) onder de Omgevingswet. Juli 2022.

Hunink, S. (2022). Lijst beschermde soorten Wet natuurbescherming. Natuurinclusief, Borculo. 13 p.

Interprovinciaal overleg (IPO). (2022). Natuurnetwerk Nederland (ehs). Atlas Leefomgeving.

Ministerie van Economische Zaken. (2018). Natura 2000-gebieden. Atlas Leefomgeving.

Ministerie van Economische Zaken. (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. December 2016.
Versie 1.3, 5p.

Nationale Databank Flora en Fauna (z.d.). <https://ndff-ecogrid.nl/> Datum geraadpleegd: 11-12-2023.

Natura2000 (z.d.). Natura 2000 gebieden. <https://www.natura2000.nl/gebieden> Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (2022). Unilijst invasieve exoten. <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (2021). Japanse duizendknoop. <https://www.nvwa.nl/documenten/plant/planten-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/factsheet-japanse-duizendknoop> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (z.d.). EU-Verordening 1143/2014. <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/eu-verordening-1143-2014-invasieve-exoten> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

Overheid.nl (2021). Wet natuurbescherming. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01> Datum geraadpleegd: 12-01-2023.

Overheid.nl (z.d.). Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378/2018-01-01> Datum geraadpleegd: 12-01-2023.

Raad van State (2021). Uitspraak 201903159/1/R2. <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@125948/201903159-1-r2/> Datum geraadpleegd: 16-01-2021.

RAVON (z.d.). Heikikker. <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/heikikker> Datum geraadpleegd 11-12-2023

RAVON (z.d.). Kamsalamander. <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/kamsalamander> Datum geraadpleegd 11-12-2023

RAVON (z.d.). Poelkikker. <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker> Datum geraadpleegd 11-12-2023

RVO (2022). Algemene regels invasieve exoten. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/algemene-regels#regels-invasieve-exoten> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

RVO (2021). Verbod op handel in Aziatische duizendknoop. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/wet-natuurbescherming/duizendknoop> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

RVO (2015) Bos en bomen kappen. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/bomen/bos-en-bomen-kappen> Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

RVO (2013). Ruimtelijke ingrepen. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ingrepen>
Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

Zoogdiervereniging (2021). Wet natuurbescherming. <https://www.zoogdiervereniging.nl/wnb> Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Boommarter. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter> Datum geraadpleegd: 11-12-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Damhert. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/damhert> Datum geraadpleegd: 11-12-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Edelhert. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/edelhert>
Datum geraadpleegd: 11-12-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Eekhoorn. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn> Datum geraadpleegd: 11-12-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Steenmarter. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter> Datum geraadpleegd: 11-12-2023.

Bijlage 1: Impressie projectgebied



Bijlage 2: Veldwerk inventarisatie en indicatoren

- **Bebouwing en overige complexen:**
Kenmerken zoals gaten, spleten, kieren, luiken, holten en andere openingen in wanden, kozijndelen, muren en afwerking, stootvoegen, schachten en bekisting, onder dakgoten of dakpannen, onder enige dakbedekking of afwerking zoals loodslabben, dakbeschot en boeiboorden, tussen schotten, balken, aanleunende delen en ventilatieopeningen, spouwmuren, zolders, kelders, kruipruimten en platte daken.
- **Lijnvormige elementen:**
Structuurvormende eenheden met aansluitende delen en/of opzichzelfstaande doorlopende elementen waaronder akkers, grasland, bomenrijen, lanen, wegdelen, watergangen, muren, aaneensluiting van panden, complexen of andere vormen van bebouwing, een aaneensluiting van scheidingslijnen tussen open velden of open water of andere kenmerken die sterk afwijken van kenmerken van naastgelegen en verbonden structuren zoals begroeiing.
- **Vegetatie:**
Kenmerken van staande en liggende vegetatie waaronder type, kwantiteit, soorten, hoogte, dikte, dichtheid en algemene doorlaatbaarheid en toegankelijkheid, locatie en afstand t.o.v. mogelijk verstorende elementen, aaneensluiting van vegetatie, aaneensluiting en ligging t.o.v. routebepalende elementen of andere mogelijke habitatfuncties, losse bast delen, leeftijd en aanwezigheid van dood hout.
- **Rust- verblijf- en broedplaatsen:**
Indicerende kenmerken beschreven onder 'Bebouwing en overige complexen' en kenmerken aanwezig in bomen of andere houtige elementen, in palen, kasten, zolders en afgesloten ruimtes zoals takjes, bedding en andere isolerende materialen, als dan niet verzameld, holen of kuilen in vegetatie, bodem of in andere al dan niet aangebrachte structuren, hopen van takken, puin of andere dekking creërende materialen, zandplaatsen en de verplaatsbaarheid van zand.
- **Water:**
Kwaliteit waaronder helderheid, diepte, stroming en stabiliteit, aanwezigheid van waterplanten en oevervegetatie, aansluiting met andere waterpartijen of watergangen, bodem en oeverkenmerken, helling van het talud, fluctuaties, mate van verstoring en ligging.
- **Sporen:**
Kenmerken waaronder excrementen zoals braaksels, braakballen en uitwerpselen, latrines, delen van eischalen, nesten en prooiresten, delen van vacht zoals haren en veren, pootafdrukken, wissels, krabsporen, knaagsporen, voedselresten, voedselverzamelplaatsen en wroetsporen.
- **Overige:**
Geluiden zoals zang, roep en bewegingsgeluiden, geur, smeerplekken, aanwezigheid van waardplanten en zaadplanten of overige voedselbronnen waaronder vruchtdragende vegetatie of knaagdieren, aanwezigheid en volledigheid van (essentiële) habitatfuncties, aansluiting met omliggende habitatfunctie leverende gebieden en algemene verstoringfactoren.

Bijlage 3: Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving omtrent natuurbeleid is voornamelijk geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarnaast is beleid geregeld in provinciale verordeningen en binnen het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. Wet- en regelgeving is gericht op de bescherming van:

- gebieden;
- soorten;
- houtopstanden.

Gebiedsbeschermingsregimes zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming hoofdstuk 2 en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening hoofdstuk 2 (Natuurnetwerk Nederland). Soortenbeschermingsregimes zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming en beschermingsregimes van houtopstanden in hoofdstuk 4.

De Wet natuurbescherming (Wnb) is een kaderwet die sinds 2017 van kracht is. Deze wet is gericht op het beschermen van natuurgebieden, inheemse en in het wild levende plant- en diersoorten en houtopstanden. Verplichtingen vanuit Internationale en Europese wet- en regelgeving zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn hierin opgenomen. Gelijktijdig heeft er decentralisatie van bevoegd gezag plaatsgevonden waardoor provincies verantwoordelijk zijn voor natuurbeleid- en bescherming binnen de wettelijke kaders van de Wnb en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het biedt provincies de mogelijkheid om op regionaal niveau natuurbeleid toe te passen en in bepaalde gevallen soorten vrij te stellen van hun beschermde status.

Gebiedsbescherming

Gebieden kunnen beschermd worden onder de Wnb (Natura 2000-gebieden) onder het Barro (Natuurnetwerk Nederland gebieden) en onder provinciale verordening (Natuurnetwerk Nederland gebieden en Gebieden van provinciaal belang).

Natura 2000-gebieden

Het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden wordt Natura 2000 genoemd. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde plant- en diersoorten en habitats beschermd met als doel hun leefgebied te behouden, te herstellen of uit te breiden. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden waarbinnen Europese richtlijnen van kracht zijn. Natura 2000-gebieden verkrijgen deze status wanneer ze worden aangewezen onder de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn. Aanwijzing vindt plaats door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Natura 2000-gebieden worden geselecteerd op grond van het voorkomen van habitattypen en soorten die vanuit Europees perspectief bescherming behoeven (Natura2000, z.d.). Voor alle Natura 2000-gebieden zijn beheerplannen opgesteld met instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in Artikel 2.3 van de Wnb.

Instandhoudingsdoelstellingen

Deze doelstellingen zijn geformuleerd voor alle voorkomende soorten en habitats binnen het desbetreffende gebied met als doel het bereiken van een landelijke gunstige staat van instandhouding voor alle door de richtlijnen beschermde soorten en habitats (zie Kader - Gunstige staat van instandhouding van een soort). Artikel 2.3 lid 2a en b verplicht om in de instandhoudingsdoelstellingen tenminste aan te geven wat de nodige instandhoudingsmaatregelen en de beoogde resultaten van deze maatregelen zijn. In de praktijk betekent dit a) of huidige aantallen of areaal van een soort of habitat voldoende zijn, b) of uitbreiding of verbetering nodig is en c) welke maatregelen nodig zijn om de gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen (Zoogdiervereniging, 2021; Overheid.nl, 2021).

Formulering van instandhoudingsdoelstellingen wordt veelal gedaan door het bevoegd gezag en ontwikkelen of activiteiten die hierop een negatief effect hebben, zijn verboden (zie Kader - Stikstof).

Natura 2000-gebieden kennen een strikt beschermingsregime. Indien ontwikkelingen in of nabij een gebied plaatsvinden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen mogelijk de kwaliteit van aangewezen habitats of

de habitats van aangewezen soorten verstoren of verslechteren, moet hiervoor een vergunning worden aangevraagd bij de provincie (Zoogdiervereniging, 2021; Overheid.nl, 2021). Deze wordt alleen verleend indien er aan de volgende voorwaarden wordt voldaan en er:

- geen alternatieve oplossingen zijn;
- dwingende redenen zijn van groot openbaar belang;
- nodige compenserende maatregelen worden getroffen die waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000-gebied bewaard blijft.

Natuurnetwerk Nederland gebieden

De vroegere Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is vervangen door Natuurnetwerk Nederland (NNN) waarvan de naamgeving per provincie kan verschillen. Dit netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden zorgt voor een betere verbinding tussen kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke agrarisch cultuurlandschappen. Deze Ecologische verbindingzones (EVZ) maken migratie tussen natuurgebieden mogelijk. Het merendeel van NNN gebieden vallen onder Natura 2000-gebieden. Grote wateren die onder NNN-gebied vallen, waaronder bijvoorbeeld grote rivieren, het IJsselmeer en de Waddenzee, vallen onder de verantwoordelijkheid van het rijk (Overheid.nl, z.d.).

Anders dan Natura 2000-gebieden die vallen onder de Wet natuurbescherming, valt de verantwoordelijkheid van NNN gebieden op het land onder het bevoegd gezag. In het Barro wat voorziet in de juridische borging van nationaal ruimtelijk beleid, zijn onder Hfd 1 Artikel 2.10.1 t/m 2.10.5 de hoofdlijnen betreft bescherming juridisch verankerd. Het Barro verplicht provincies NNN gebieden aan te wijzen in de provinciale omgevingsverordening waarin begrenzing, beleid en de wezenlijke kenmerken en kwaliteiten van een gebied zijn vastgelegd (Overheid.nl, z.d.). Het bestemmingsplan zorgt dus voor de ruimtelijke bescherming van NNN gebieden en laat geen ontwikkeling toe die de wezenlijke kenmerken, waarden, kwaliteit, samenhang en oppervlakte aantasten. Er zijn echter 3 uitzonderingen (uitgezonderd wijziging van begrenzing) waarbij aantasting van NNN gebieden onder voorwaarde van o.a. mitigerende en compenserende maatregelen na toetsing door het bevoegd gezag wordt toegestaan (Overheid.nl, z.d.). Dit zijn:

- Bij ontwikkelingen van groot openbaar belang.
- Bij gebrek aan reële alternatieven.
- Wanneer negatieve effecten worden beperkt en effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Stikstof

Beoogde ontwikkeling kan door middel van een toename in stikstofuitstoot een negatief effect hebben op omliggende natuurgebieden. Indien dit een Natura 2000-gebied betreft, is toetsing hierop wettelijk verplicht. Deze plicht is niet van toepassing op NNN gebied tenzij het projectgebied binnen een NNN gebied ligt.

Gebieden van provinciaal belang

Net als NNN gebieden kunnen de gedeputeerde staten in provincies planologische bescherming toekennen aan gebieden. Dit zijn vaak bijzondere natuurgebieden of bijzondere landschappen zoals weidevogelgebieden of gebieden met veel cultuurhistorie. Beschermingsregimes van dit soort gebieden zijn opgenomen in provinciale verordeningen en kunnen per provincie sterk verschillen (Zoogdiervereniging, 2021).

Soortenbescherming

Onder de Wnb worden alle in het wild levende plant- en diersoorten en natuurgebieden tot op zekere hoogte beschermd, ongeacht of een soort of het gebied wettelijk beschermd is of niet. Ze vallen onder de zorgplicht (Artikel 1.11 Wnb), (zie Kader - Zorgplicht). Soortenbescherming is opgenomen in de Wnb onder hoofdstuk 3. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal- en nationaal beschermde soorten verdeeld over 3 verschillende beschermingsregimes, ieder met specifieke verbodsbepalingen (Artikel 3.5 t/m 3.10). Internationaal beschermde soorten zijn soorten die vallen onder de categorie Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn (inclusief de verdragen van Bern en Bonn).

Nationaal beschermde soorten vallen onder de categorie Andere soorten. De bijlage behorend bij hoofdstuk 3, Artikel 3.10 Wnb geeft een overzicht van nationaal beschermde diersoorten (Onderdeel A) en plantensoorten (Onderdeel B). Figuur 1 toont verbodsbepaling per beschermingsregime.

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern (wilde dieren en planten inclusief hun natuurlijke leefmilieus) en Bijlage I van het Verdrag van Bonn (trekkende wilde diersoorten). Deze richtlijnen zijn opgesteld om de biodiversiteit in Europa in stand te houden en bevatten meerdere bijlagen waarin lijsten met soorten zijn opgenomen. Onder Andere soorten vallen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage Wnb, onderdeel A, inclusief vaatplanten genoemd in de bijlage Wnb, onderdeel B. De verboden benoemd in Artikel 3.10 lid a en b zijn niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze soorten zich in gebouwen of op erven bevinden.

Anders dan internationaal beschermde soorten is het beschermingsregime omtrent Andere soorten milder. Zo is het niet verboden eieren te rapen of dieren opzettelijk te verstoren. Deze uitzonderingen zijn gebaseerd op de belangen beschreven onder Artikel 3.10 lid 2a t/m 2i waaronder bijvoorbeeld ruimtelijke inrichting, kleinschalige bouwactiviteiten of bestendig beheer en ter voorkoming van schade of overlast (Overheid.nl, 2021).

Zorgplicht

Een iedereen neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat nadelige gevolgen tenminste moeten worden voorkomen, beperken of ongedaan maken. (Wnb Artikel 1.11).

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	Beschermingsregime Andere soorten
Artikel 3.1 lid 1 Het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Artikel 3.5 lid 1 Het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Artikel 3.10 lid 1a Het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen
Artikel 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Artikel 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Artikel 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Artikel 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben	Artikel 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	N.v.t.
Artikel 3.1 lid 4 en 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Artikel 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	N.v.t.
N.v.t.	Artikel 3.5 lid 5 Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Artikel 3.10 lid 1c Het is verboden vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming per beschermingsregime. Bron: Overheid.nl (2021); Zoogdierverseniging (2021).

Essentieel leefgebied

Nest-, rust- en voortplantingsplaatsen worden in de Wnb nadrukkelijk beschermd (Figuur 1). Deze bescherming geldt niet voor bijvoorbeeld vliegroutes, migratieroutes en foerageergebied. Echter, onder deze beschermde plaatsen worden ook alle essentiële onderdelen verstaan die het nest of de rust- of verblijfplaats als zodoende laten functioneren, ook wanneer deze gebieden niet samenvallen. Essentiële leefgebieden zijn daarom gebieden van wezenlijk belang voor het functioneren van de nest- rust- of voortplantingsplaats, wanneer er geen alternatieven zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen (Raad van State, 2021).

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Het verbod op beschadiging en vernieling van nesten houdt in dat er bij ruimtelijke ingrepen rekening dient te worden gehouden met broedende vogels en vogels die hun nest jaarrond als verblijfplaats gebruiken. De broedperiode is soort specifiek. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest, of zijn hiertoe in staat. Voor deze vogelnesten geldt dat ze enkel in het broedseizoen als broedgeval onder de bescherming van Artikel 3.1 van de Wnb staan. Voor werkzaamheden buiten het broedseizoen is voor deze soorten (op enkele uitzonderingen na) geen ontheffing nodig. Van vogelsoorten mét jaarrond beschermde nesten bestaat een opgestelde dynamische lijst dat als beleidsdocument onderdeel is van de Wnb. Hierin zijn vogels op basis van nestgebruik ingedeeld in 5 categorieën die hieronder worden weergegeven. Soorten en categorieën kunnen per provincie verschillen. In *Lijst met beschermde soorten Wet natuurbescherming* (Hunink, 2022) staat een overzicht van vogels met jaarrond beschermde nesten per provincie.

- 1 jaarrond gebruikte nesten (buiten het broedseizoen ook vaste rust- of verblijfplaats)*;
- 2 zeer honkvaste (koloniebroeders) of afhankelijk van bebouwing*;
- 3 zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen koloniebroeders)*;
- 4 vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest*;
- 5 (definitie van 5, 5a en 5b verschilt per provincie, en varieert van honkvast en voldoende flexibel tot kwetsbaar en afhankelijk van lokale Staat van instandhouding (zie Kader - Gunstige staat van instandhouding van een soort).

* Exacte definitie kan afwijken.

Uitzonderingen op verbodsbepalingen

Uitzonderingen op de verbodsbepalingen binnen de Wnb zoals beschreven onder Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en Andere soorten kunnen gelden indien:

- een vrijstelling voor de specifieke soort geldt (nationaal beschermde soorten);
- gewerkt wordt met een Gedragscode (nationaal en internationaal beschermde soorten);
- een ontheffing is verkregen (nationaal en internationaal beschermde soorten).

Om te bepalen of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling, is er een stappenplan opgesteld door het Ministerie van Economische Zaken. Deze is toegevoegd in de volgende Bijlage.

Vrijstelling:

Binnen de groep Andere soorten (nationaal beschermd), kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies zijn bevoegd om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan de ontheffingsplicht voor (doorgaans algemeen voorkomende) soorten en soorten dus vrij te stellen van hun beschermde status. Hunink (2022) toont een overzicht van deze soorten in Lijst beschermde soorten Wet natuurbescherming, onderverdeeld in beschermingsstatus en provincie. Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod en geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van die vrijstelling voldoet, zoals een gedragscode (RVO, 2013).

Gedragscode:

Indien er bij ruimtelijke ingrepen een verbodsbepaling overtreden wordt, kan in sommige gevallen een vrijstelling van de ontheffingsplicht gelden wanneer er gebruik wordt gemaakt van specifieke richtlijnen in een door de minister goedgekeurde gedragscode (Artikel 3.31 Wnb). Door het volgen van deze gedragslijnen kan schade zoveel mogelijk worden voorkomen. Reeds goedgekeurde Gedragscodes zijn enkel bruikbaar bij ruimtelijke ingrepen binnen gebieden in eigendom van gemeenten en terreinen in beheer, onderhoud en/of eigendom van de provincie. Hierop betrekking hebbende relevante gedragscodes zijn te vinden op de site van de

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor Europees beschermde soorten.

Ontheffing:

In alle andere gevallen zijn in het kader van ruimtelijke ontwikkeling uitzonderingen op verbodsbepalingen enkel mogelijk wanneer een ontheffing is verkregen. De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen ligt bij de provincie. Voor een ontheffingsverlening moet het belang van het overtreden van de verbodsbepaling worden aangetoond. Deze zijn afhankelijk van het beschermingsregime. Een ontheffing of vrijstelling wordt uitsluitend verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (Artikel 3.8 lid 5a Wnb);
- zij het belang dient zoals benoemd in Artikel 3.3 lid 4, 3.8 lid 5 en 3.10 lid 2 Wnb, waaronder volksgezondheid en openbare veiligheid;
- de ontwikkeling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (Artikel 3.8 lid 5c Wnb).

Indien binnen een gemeente op gebiedsniveau wordt gewerkt en een gebiedsontheffing wordt aangevraagd, kunnen maatregelen in een Soortenmanagementplan (SMP) worden opgenomen.

Ontheffingsplicht

Indien er door beoogde ontwikkelingen verbodsbepalingen worden overtreden waarbij vrijstellingen en/of een gedragscode niet van toepassing zijn, geldt de ontheffingsplicht. Bij de ontheffingsaanvraag moet worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn die desbetreffende verbodsbepaling kan voorkomen. Daarnaast moet het een noodzakelijk wettelijk belang dienen aansluitend op het beschermingsregime van de desbetreffende soort waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd (Artikel 3.3 lid 4b, 3.8 lid 5b en 3.10 lid 2a Wnb) (zie Kader - Wettelijk belang per beschermingsregime) en moet worden aangetoond dat de staat van instandhouding van de desbetreffende soort door beoogde ontwikkelingen niet verslechtert (zie Kader - Gunstige staat van instandhouding van een soort). Het verspreidingsgebied van de soort, aantallen, trends, het effect van de beoogde ontwikkeling op de soort en de te nemen mitigerende of compenserende maatregelen ten gunste van de soort zal in de beoordeling worden overwogen (Ministerie van Economische Zaken, 2016).

Wettelijk belang per beschermingsregime

- Beschermingsregime Vogelrichtlijnsoorten:
In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of ter bescherming van flora of fauna.
- Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn:
In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom of in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
- Beschermingsregime Andere soorten:
In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

Gunstige staat van instandhouding van een soort

In principe wordt hiermee bedoeld dat de populatie levensvatbaar is en dat ook op lange termijn zal blijven binnen de natuurlijke habitat waar hij voorkomt en dat het natuurlijke verspreidingsgebied niet kleiner wordt en de habitat van de soort groot genoeg is om de populatie van die soort ook op langere termijn in stand te houden. De soort mag geen effecten ondervinden die een zodanige invloed hebben dat er op langere termijn een negatieve verandering zou kunnen plaatsvinden van de verspreiding van de soort en de grootte van de populatie waardoor het voortbestaan van de soort in gevaar komt (Overheid.nl, 2021). Onder de internationale beschermingsregimes wordt het omschreven als:

- Vogelrichtlijnsoorten: De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de desbetreffende soort.
- Habitatrichtlijnsoorten: Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige Svl te laten voortbestaan.

Houtopstanden

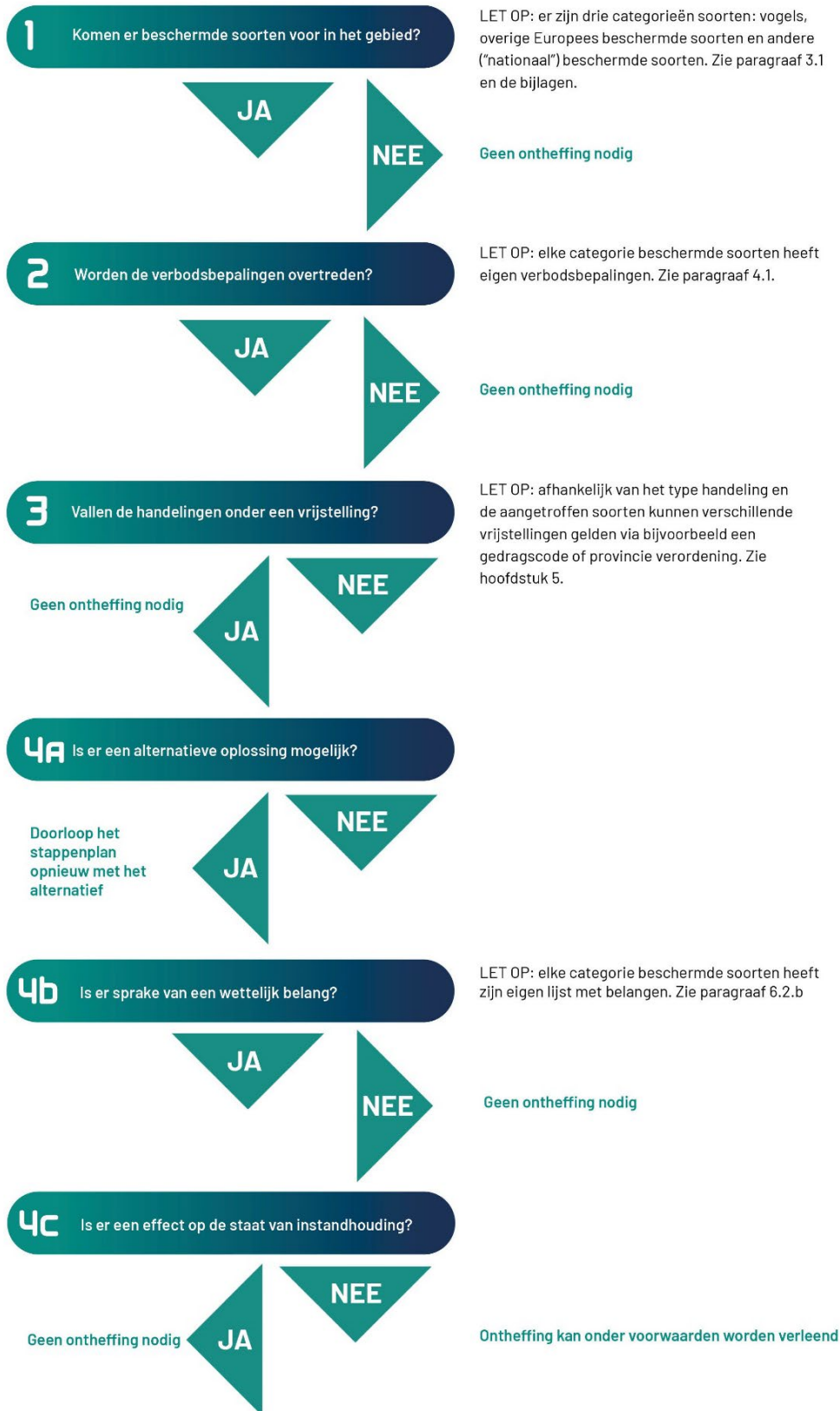
Het begrip houtopstand wordt onder de Wnb (Artikel 1.1) omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een totaal areaal van 10 are (1000m²) of groter beslaat of uit een rijbeplanting bestaat van meer dan 20 bomen gerekend over het totaal aantal rijen. Heesters, struikhaagen, struwelen en andere houtige plantengroei vallen hier ook onder (RVO, 2015). Een houtopstand wordt beschermd onder de Wnb indien het buiten de wettelijk vastgestelde grenzen van de bebouwde kom ligt (Artikel 4.1a). Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2 lid 1). Houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, eenrijige beplanting langs landbouwgronden, beplanting langs waterwegen en andere uitzonderingen benoemd onder Artikel 4.1 Wnb vallen niet onder beschermde houtopstanden binnen de Wnb.

Invasieve exoten

Invasieve exoten zijn soorten die schade kunnen toebrengen aan bijvoorbeeld biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Ze kunnen inheemse soorten verdringen of zelfs doen uitsterven. Ook kunnen ze schadelijk zijn voor de gezondheid en veiligheid van mensen en economische schade toebrengen. In de Europese Unie is een verordening van kracht (nr. 1143/2014) ter preventie en beheersing van invasieve uitheemse exoten (NVWA, z.d.). Deze soorten zijn terug te vinden op Unilijst Invasieve soorten op de website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA, 2022). Deze verordening is opgenomen in de Wet natuurbescherming en gedeputeerde staten zijn (op enkele uitzonderingen na) verantwoordelijk dat in de provincie deze soorten zoveel mogelijk worden teruggebracht (Artikel 3.19 Wnb). Het is verboden exoten vallend onder deze aangewezen groep te zaaien, planten, kweken, telen, te laten voortplanten, te verhandelen, in bezit te hebben of vrij te laten (Artikel 3.34 en 3.39 Wnb) (RVO, 2022). Er zijn provincies die de bestrijding van soorten in hun beleid hebben opgenomen die niet op deze lijst vermeld staan. Het gaat hierbij vaak om soorten uit de duizendknoop familie. Sinds 1 januari 2022 geldt wel het verbod op handel in Aziatische duizendknopen (NVWA, 2021). Regelingen omtrent bestrijding van deze soortengroep en andere soorten zijn doorgaans te vinden op websites van desbetreffende gemeenten.

Bijlage 4: Stappenplan ontheffingsplicht

STAPPENPLAN ONTHEFFING



Bron: Ministerie van Economische Zaken (2016).